

Zapojení dětí s PAS do organizovaných volnočasových aktivit

Mgr. Petra Žváčková

Význam volnočasových aktivit.

Aktuální situace ve sféře organizovaných volnočasových aktivit u dětí s PAS v Olomouckém kraji.

Efektivita docházení do organizované volnočasové aktivity u dětí s PAS.

Specifika práce s dítětem s PAS v organizované volnočasové aktivitě.

Projekt IMUZA.

Organizované volnočasové aktivity:

- důležitá role při utváření osobnosti člověka,
- zlepšení sociálních a komunikačních dovedností dítěte,
- působí jako relaxace,
- prohloubení zájmů a schopností dítěte,
- možnost odpočinku rodiče,
- trávení hodnotného volného času.

Výzkum I.

Výzkumný cíl:

1) Zmapovat aktuální situaci ve sféře organizovaných volnočasových aktivit u dětí s poruchou autistického spektra.

Typ výzkumu: kvalitativní

Metody tvorby dat: polostrukturovaný rozhovor

Soubor: 10 rodičů dětí s PAS, 12 lektorů organizovaných volnočasových aktivit

Výsledky studie:

= míra zapojení dětí s PAS do organizovaných volnočasových aktivit je v Olomouckém kraji poměrně nízká

Bariéry, kterým čelí rodiče při zapojení dětí s PAS do organizované volnočasové aktivity:

- obavy z přijetí dítěte v kolektivu dalších dětí,
- problém lektora s přítomností asistenta,
- strach z odmítnutí,
- obavy, že lektor neví, jak s dítětem s PAS pracovat,
- neví, kde vhodné kroužky hledat.

Za jakých podmínek by lektoři integrovali děti s PAS

- delší vstupní rozhovor s rodiči,
- zvážení asistence pro dítě,
- sdělení, zda mají informovat o diagnóze další děti v kroužku,
- kontakt na pomocnou organizaci,
- maximálně dvě děti na kurz,
- motivace ve formě dotace,
- postrádají školení a workshopy ohledně integrace.

Systematizovaná nabídka organizovaných volnočasových aktivit

- pozitivní ohlas lektorů a rodičů na vytvoření systematizované nabídky organizovaných volnočasových aktivit pro děti s PAS,
- zjednodušení hledání ideálního kroužku pro své děti,
- nabídka by podnítila rodiče své děti do volnočasové aktivity zapsat,
- lektoři by se do seznamu rádi zapojili,
- preferovaná je internetová podoba seznamu.

Výzkum II.

Výzkumný cíl:

1) Zhodnotit efektivitu docházení do organizované volnočasové aktivity u dětí s poruchou autistického spektra.

Typ výzkumu: kvalitativní

Design výzkumu: evaluace

Metody tvorby dat: polostrukturovaný rozhovor, pozorování

Soubor: 5 dětí s PAS, 5 rodičů těchto dětí, 5 dětí bez diagnózy PAS, 5 rodičů těchto dětí

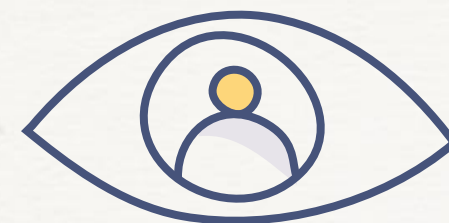
Výsledky studie:

Efekt v oblastech:

- socializace
- zlepšení v rigiditě chování
- komunikace
- pozornost
- grafomotorika a výtvarná tvorba
- zlepšení v praktických ohledech

- zlepšení v **kvalitě života** jedince
- **relaxace** a **psychického uvolnění**
- **čas pro rodiče**
- **generalizace** volnočasové aktivity
- zapojení **sourozenců i rodičů**
- **impulz zapsat** děti i do jiných volnočasových aktivit

Výtvarná tvorba dětí s PAS

Keramický svícen ve tvaru draka. Materiál: keramická hlína, oxid mědi, glazura.
Autor: Chlapec s diagnózou Aspergerův syndrom, 6 let

„Vitráž gotického okna“. Materiál: celofán, tuše, lamino.
Autor: Dívka s diagnózou dětský autismus s expresivní dysfázií, 5 let

Výtvar s názvem „*Já královna*“. Materiál: tuš, tempera, fixy a fotografie dítěte (vpravo porovnání s hotovým výrobkem dítěte bez postižení).
Autor: Dívka s diagnózou dětský autismus s expresivní dysfázií, 5 let

Hodnocení integrace

- Děti bez postižení mají **nízké povědomí** o problematice PAS.
- Vnímají jedince s PAS ve volnočasové aktivitě **pozitivně** a vzájemně si pomáhají.
- Dětem **pomáhaly a nevadilo** jim s nimi spolupracovat a i mimo kroužek by si s nimi **hrály**.
- Rodiče zdravých dětí měli k otázce integrace velmi **vstřícný přístup**.
- Kladné hodnocení integrace, jak na straně rodičů dětí s PAS, tak u samotných dětí.
- 4 z 5 dětí dochází do výtvarné aktivity i následující školní rok = což odráží efektivitu navštěvování a kladné přijetí dětí s PAS.
- Rodiče integraci hodnotí také velmi pozitivně.

Specifika práce s dítětem s PAS v organizované volnočasové aktivitě

- 1) individualizace
- 2) strukturalizace
- 3) vizualizace
- 4) účast rodiče na první lekci
- 5) individuální motivační prvky
- 6) materiál
- 7) náhradní aktivita
- 8) prostory, čas výuky
- 9) relaxační techniky
- 10) suplování

Profil na jednu stránku

Martinka

Je pro mne důležité

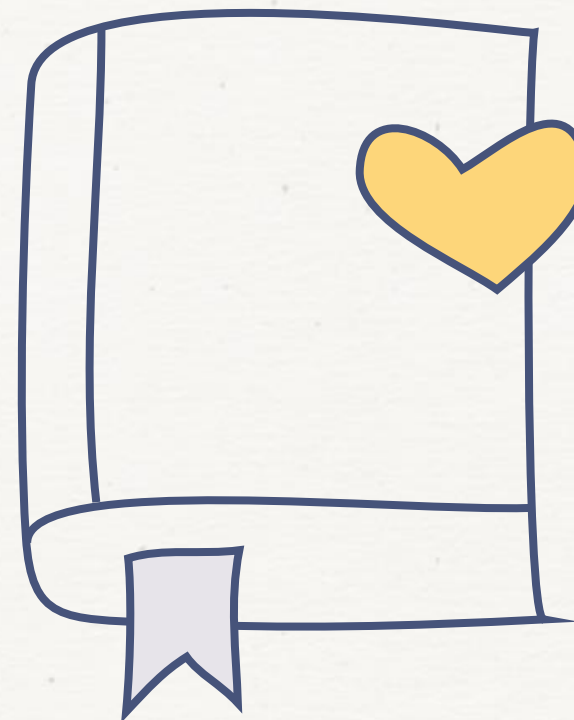
- * Kamarádi, kteří mne berou mezi sebe a pomohou mi
- * K práci mne motivuje hra a kamarádský přístup
- * Pochvala a odměna!
- * Pravidelný rozvrh
- * Dělat to, co ostatní
- * Pokud mi něco nejde, nechci být nucená
- * Řešit věci v klidu a po dobrém. Direktivní přístup mne zraňuje, zaseknu se
- * Vysvětlení. Musím vědět, proč po mně chceš to, co nechci já
- * Jsem nerada omezovaná a kritizovaná. Ubíjí mne to
- * Funguji lépe, když jsem odpočatá a zdravá
- * Potřebuji, aby okolí pochopilo, co chci říct (pít, jíst, jít na konkrétní místo, za konkrétní osobou, dělat určitou věc)
- * Moje pravidelné oblíbené činnosti – hipoterapie, cvičení v lyžáku, plavání
- * Dělat věci s mámou, s tátou, s babi, s dědou. Nebo jim pomáhat
- * Setkání s oblíbeným člověkem (přijde Míša, vyzvedne děda, půjdu k babi domů)
- * Pohádka v televizi, prohlížení knížek
- * Zvířata – kočky, psi, koně, králíci....
- * Zmrzlina, čokoláda, bonbony

Moje klady

- * Jsem přátelská
- * Jsem upřímná a bezelstná
- * Mám ráda lidi okolo sebe
- * Ráda pomáhám a chci pomáhat
- * Jsem přející, umím se rozdělit
- * Umím být veselá, ráda laškuji a dělám si legraci
- * Ráda si hraji, zúčastním se každé hry
- * Umím dát lidem najevo, že jsou pro mne důležité – obejmou, pohladím
- * Když je někdo smutný, upozorním na to ostatní, chci mu pomoci
- * Neumím být škodolibá, zlá ani zákeřná
- * Uznávám autority

Pomůžeš mi, když

- * Máš důvěru v moje schopnosti – věř mi!
- * Nasloucháš, přestože mi dobře nerozumíš. Ignorace mě frustruje. Pomůže mi, když skloníš svou hlavu k mému oblíčenému, se zakloněnou hlavou nahoru se mi mluví hůř.
- * Mluvíš pomalu a zřetelně. Díváš se mi přitom do očí. Někdy potřebuji úkol zopakovat víckrát.
- * Ukážeš mi, co mám udělat. Lépe věci pochopím, když je vidím.
- * Jsí trpělivý. Počkej chvíli, než si rozmyslím, jak to mám udělat.
- * Střídáš činnosti, které mi zadáváš. Rozmanitost úkolů mi pomáhá, ale jednotvárné věci mne ubíjí. Když se otočím zády nebo položím hlavu na lavici, už mne to nebaví, potřebuji změnu.
- * Uvědomuješ si, že abych se naučila něco nového, musím si to neustále opakovat. Učím se déle než ostatní děti.
- * Dopomůžeš při zapnutí knoflíku, přezky, zavazání tkaničky. Dáš mi víc času na přípravu či uklid mých věcí. Dopomůžeš nakrátit jídlo na talíři, dohlédneš při nalévání pití. Dohlédneš na hygienu na WC.
- * Počkáš na mne – běžím pomaleji než ostatní, hůř udržím rovnováhu třeba na schodech nebo z kopce dolů.
- * Připomeneš mi pravidelné činnosti. Dělat je ráda, ale mám špatnou paměť a nemusím si zrovna vzpomenout.
- * Necháš mne odpočinout.

Další specifika práce vyplývající z výzkumu:

- Stres z vlastní nezkušenosti a předsudků,
- komunikace s rodiči,
- netolerovat kvůli postižení špatné chování,
- nevydělovat jedince ze skupiny přílišnou starostlivostí,
- ideální počet dětí s PAS v jednom kurzu jsou dva.

Obrázek s názvem „*Spící jarní víla*“.

Materiál: pastelky, centropen, bílý lihový fix a giocondy.

Autor: Chlapec s diagnózou Aspergerův syndrom, 11 let

Dílo „Čert v pekle“.

Materiál: giocondy, tempery.

Autor: Dívka s diagnózou dětský autismus sdružený s expresivní dysfázií, 5 let

Vlevo: Kaširovaný výrobek „*Jdeme na karneval*“. Materiál: plastové masky, taposa, noviny, latex, giocondy, flitry, peří.
 Autor: Dívka s diagnózou dětský autismus sdružený s expresivní dysfázií, 5 let

Vpravo: „*Benátská maska*“ Materiál: plastové masky, taposaa, noviny, latex, giocondy, flitry, peří, temperry.
 Autor: Chlapec s diagnózou Aspergerův syndrom, 11 let

Projekt IMUZA:

- *2018 Univerzita Palackého v Olomouci započala projekt IMUZA - jedinečností uměleckého výrazu k inkluzivnímu vzdělávání
  - zaměřeno na žáky s SVP a na jejich inkluzi do uměleckých odvětví
  - 53 partnerů (včetně Studia Experiment z.s., J.A.N. z.s.)
  - instituce vedoucí děti k uměleckým disciplínám
- = drama, výtvarno, tanec, hudba

Cíle projektu IMUZA:

- společné setkávání partnerů a sdílení vlastních zkušeností
- šíření dalšího pedagogického vzdělávání i mimo partnerské organizace (workshopy, semináře...)
- akční výzkum zaměřený na „identifikaci facilitátorů a bariér (osobní, sociální, materiální, intervenční) v horizontální i vertikální rovině
- kategorizaci nejvíce účinných forem a přístupů
- potřebné a chybějící publikace
- odborné didaktiky muzických disciplín, metodiky, katalog projektů dobré praxe, vytvoření videonahrávek a eduklipů

Děkuji za pozornost

